

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3306/2021. (VII. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény 7. § (1) bekezdés *b)* pontjának „ez utóbbi rendelkezés szempontjából” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.438/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó bank gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Pulay Gábor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény (a továbbiakban: Are. tv.) 7. § (1) bekezdés *b)* pontjának „ez utóbbi rendelkezés szempontjából” szövegrésze, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a Kaposvári Törvényszék 1.Pkf.20.889/2020/2. számú végzése és a Kúria Gfv.VII.30.438/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint összegezhetők.
- [3] 2.1. Az első fokon eljáró Kaposvári Járásbíróság – megismételt eljárásában – az adósok kérelme alapján 2020. június 7-én kelt, 26.Are.900.001/2020/8. számú végzésével az Are. tv. 35. § (1) bekezdése alapján elrendelte a bírósági adósságrendezést. Az eljárásban az indítványozó bank főhitelezőként vett részt. A járásbíróság – az indítványozó álláspontjával szemben – megállapította, hogy az eljárás benyújtásakor az adósok megfeleltek az Are. tv. 7. § (1) bekezdés *b)* pont első fordulatában írt követelményeknek, azaz tartozásuk meghaladta a vagyonukat, és az adósságrendezés elrendelésének egyéb törvényi feltételei is fennálltak.
- [4] A másodfokon eljáró Kaposvári Törvényszék 2020. szeptember 17-én kelt, 1.Pkf.20.889/2020/2. számú végzésével az elsőfokú döntést helybenhagyta. Indokolása szerint a megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság a tényállást kellően felderítette, és érdemben megalapozott döntést hozott. A törvényszék rámutatott, hogy „[m] ind a nyelvtani, mind a logikai és jogalkotói cél alapján történő, mind a Csődvédelmi Szolgálat és az Igazságügyi Hivatal jogértelmezése és a bírósági gyakorlat alapján téves az ezzel ellentétes főhitelezői álláspont”, ezért egyetértett az elsőfokú bíróságnak az Are. tv. 6. § és 7. §-ára vonatkozó jogszabály-értelmezésével.
- [5] A Kúria 2021. január 12-én kelt, Gfv.VII.30.438/2020/3. számú végzésével megállapította, hogy a jogerős végzés ellen felülvizsgálat engedélyezésének nincs helye, mert az sem a joggyakorlat továbbfejlesztése, sem a felvetett jogkérdés társadalmi jelentősége miatt nem indokolt [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 409. § (2) bekezdés *a)–b)* pontjai], ezért a felülvizsgálatot megtagadta.
- [6] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a XIII. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állítva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a megjelölt jogszabályi rendelkezés és bírói döntésekkel szemben.
- [7] Az indítványozó szerint az Are. tv. támadott rendelkezése az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető normavilágosság követelményének azért nem tesz eleget, mert jogszabály-szerkesztési hiba folytán a törvény következtelen a „vagyon” fogalmának meghatározásában. Álláspontja szerint az adós követelése az adós vagyónának tekintendő, tehát a megjelölt mondatrész megsemmisítésével a normaszöveg egyértelműen értelmezhetővé válna. A normavilágosság sérelmét a főttkári tájékoztatás ellenére is fenntartotta, de az indítvány-

- kiegészítésben hangsúlyozta, hogy azt az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben állítja.
- [8] Az indítványozó sérelmezte, hogy az Are tv. 7. § (1) bekezdés *b*) pontja *contra legem* tartalommal került alkalmazásra, ugyanis a „100%-os limit” esetében az eljáró bíróságok kizárólag adósságrendezési eljárás elrendelésekor meglevő vagyontárgyakat vették figyelembe, míg a bírói indokolás szerint az öt évre számított adósságrendezésbe vonható bevétel csak a „200%-os” limit esetében irányadó.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint az alaptörvény-ellenes jogszabályt alkalmazó eljárás sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot. Az eljáró első- és másodfokú bíróságoknak hivatalból észlelniük kellett volna azt, hogy az alkalmazandó jogszabály Alaptörvénybe ütközik. A Kúria végzése pedig nem az általa felvetett kérdés megengedhetőségéről foglalt állást, hanem más, nem közvetlenül releváns kérdésre adott választ, a kérelmet így lényegében nem bírálta el, ezáltal ugyancsak séri a XXVIII. cikk (1) bekezdése.
- [10] Az indítványozó előadta, hogy önálló zálogjogából fakadó kielégítési jog gyakorlása iránt az adósságrendezési eljárást megelőzően az adósokkal szemben pert indított, amelyet az eljárásra tekintettel, annak jogerős befejezéséig a Kaposvári Járásbíróság felfüggesztett. Érvéle szerint tehát az adósokkal szemben lejárt követelése áll fenn, amelyet az adósságrendezési eljárás miatt nem tud érvényesíteni, amely a XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való alapjogát sérti.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [12] 3.1. Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Felülvizsgálati eljárás miatt a jogerős végzéssel szemben benyújtott IV/2056/2020. számú ügyben benyújtott panaszt az Alkotmánybíróság korábban egyesbírói eljárásban visszautasította. Az indítványozó a Kúria 2021. január 12-én kelt végzésével szemben az alkotmányjogi panaszt 2021. február 2-án, határidőben ismételt előterjesztette.
- [13] Az indítványozó – mint az eljárásban főhitelezőként résztvevő fél – jogosultnak és érintettnek is tekinthető, az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és a 27. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszát saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő.
- [14] Az indítványozó alapjogi indokolás mellett megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit.
- [15] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság az alábbiakat hangsúlyozza.
- [16] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [17] A rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {lásd: 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [42]}.
- [18] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében rögzített tárgyi hatály megállapítása során elsődlegesen tehát az vizsgálendő, hogy a támadott bírói döntés a bírósági eljárást befejező végzésnek tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e {lásd legutóbb: 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [43]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban is rámutatott, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény szabályaira figyelemmel a bírósági eljárást befejező végzésnek azok a végzések minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik {lásd például: 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [47]}.
- [20] Jelen ügyben az indítványozó a bírósági adósságrendezést mint nemperes eljárást elrendelő jogerős végzést, illetve az azzal szembeni felülvizsgálati kérelmet elutasító kúriai végzést támadta.

- [21] Az Alkotmánybíróság a bírósági adósságrendezési eljárást mint nemperes eljárást elrendelő jogerős végzés tekintetében – figyelemmel az Are. tv. 3. § (4), (6) és (8) bekezdéseire – megállapította, hogy az sem érdemi, sem az eljárást befejező döntésnek nem minősül, ezért érdemi vizsgálatára nem kerülhet sor.
- [22] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB teljes ülési állásfoglalás I. 2. pontja szerint bármely kúriai felülvizsgálati döntés megtámadható az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasszal, az eljárás során hozott (közbenső) végzések elleni kérelmek tárgyában hozott döntések kivételével. Mivel a fentiek szerint a Kúria támadott végzése az eljárást elrendelő, közbenső végzés elleni kérelem tárgyában hozott döntésnek tekinthető, vele szemben alkotmányjogi panasz benyújtására szintén nincs lehetőség.
- [23] 3.3. A továbbiakban az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti, az Are. tv. 7. § (1) bekezdés b) pontjának megjelölt szövegrészét sérelmező indítványi elem befogadhatóságát vizsgálta.
- [24] Az Alkotmánybíróság korábban már vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasszal azonosan a 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz is kifejezett előfeltétele-e az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés megléte. Az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése – a 27. §-ban foglaltakkal ellentétben – nem teszi a kérelem benyújtásának kifejezett feltételévé, hogy az ügy érdemében hozott vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntést érintsen az alkotmányjogi panasz {3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]; lásd hasonlóan: 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [54]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz funkciójának megfelelő értelmezés arra enged következtetni, hogy a panasz elsősorban az érdemi bírósági döntésekkel okozott alapjogsérelmek orvoslására szolgál, de alkotmányjogi panasszal támadhatók perjogi értelemben ügydöntőnek nem minősülő határozatok is, feltéve, hogy az Alaptörvényben biztosított jog sérelme kifejezetten az érdemi döntés meghozatala előtt, és az érdemi döntéssel nem orvosolható módon következik be {3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [23]; legutóbb hasonlóan: 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés, Indokolás [54]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság, a jelen ügyre vonatkoztatva a fentieket, az alábbiakat állapította meg. Az indítványozó panaszában különösen azt sérelmezte, hogy egy szerinte alapjogsértő jogszabályi rendelkezés alkalmazása, illetve *contra legem* alkalmazása által rendelte el a bíróság az adósságrendezési eljárást. A jogszabályi rendelkezés szerinte inkoherens módon tartalmazza a „vagyon” fogalmát, ami a normavilágosság elvét sérti, s mint ilyen, alkalmazása a tisztességes bírósági eljárás sérelmét is megvalósítja.
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 3371/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Ilyen indokra az indítványozó nem hivatkozott, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozó normavilágosság körében előadott érveit nem tudta értékelni.
- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a kifogásolt rendelkezéssel szemben megfogalmazott alkotmányossági aggályai részben nem a normaszöveg tartalmával, hanem valójában annak bírói jogértelmezésével állnak összefüggésben. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor konzekvensen tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [28] Az indítványozó a tulajdonjoghoz való sérelme körében azt a tényt sérelmezi, hogy a támadott jogszabály alapján a bíróság jogerősen elrendelte az adósságrendezési eljárást, amely akadályozza őt az adósokkal szembeni igényérvényesítésben, illetve az az eljárás kimenetelének függvényében az önálló zálogjog csak korlátozottan lesz érvényesíthető.
- [29] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági nemperes eljárást befejező egyéb döntés, és az annak meghozatalához vezető eljárás ismeretében nyílik csak arra lehetőség, hogy az indítványozó által felvetett potenciális, esetlegesen később bekövetkező törvénysértéseket a bírósági rendszer keretein, az esetleg bekövetkező alapjogsértéseket pedig az Alkotmánybíróság hatáskörén belül vizsgálni, reparálni lehessen.
- [30] Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy a Kaposvári Járásbíróság előtt kielégítési jog gyakorlása iránt – az adósságrendezési eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztett – per van folyamatban, amelyben az indítványozó érvényesítheti igényét. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy nem merült fel arra vonatkozó

kétség, hogy a főhitelező indítványozónak a támadott jogszabályi rendelkezés alapján megindított eljárás kifejezetten az érdemi döntés meghozatala előtt alapjogsérelmet okozott volna, amelyet az érdemi döntés sem képes orvosolni. Az Alkotmánybíróság tehát úgy ítélte meg, hogy a bírósági adósságrendezést elrendelő végzéssel összefüggésben benyújtott – az annak alapjául szolgáló norma alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló – alkotmányjogi panasz vizsgálatára az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján nincs mód.

- [31] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, a 27. § (1) bekezdésében foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. június 22.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/362/2021.

